

Elämässä

Kela[®]

Opas Kelan tukiin ja palveluihin

2020

4 KOTI & PERHE
Asumistukea eläkkeensaajalle

10 TERVEYS
Lääkekatto on nyt reaaliaikainen

16 ELÄKKEELLÄ
Kelan eläkkeiden maksupäivät

21 OPISKELU, TYÖ & TOIMEENTULO
Tukea oppimateriaaleihin

TÄSSÄ OPPAASSA

8 Nguyenit osallistuivat uudenlaiseen perhekuntoutukseen.

TUNNETKO ETUUDEN?

Työtön voi ansaita

300 e/kk

ilman, että se vaikuttaa työttömyysturvan määrään.

Kelalla on yksi postiosoite
Paperihakemukset ja liitteet voi lähettää osoitteeseen:
Kela, PL 10, 00056 KELA

Eläkkeensaajan asumistuki.....	4
Ajassa.....	6
Uusi LAKU-perhekuntoutus.....	8
Reaaliaikainen lääkekatto.....	10

KELAN ETUUDET

Terveys.....	12
Eläkkeellä.....	16
Koti & perhe.....	18
Opiskelu & työ.....	21

Maksupäivät eläkeläisille.....	16
5 kysymystä sosiaaliturvasta.....	23

ELÄMÄSSÄ 2020

Julkaisija

Kansaneläkelaitos
Viestintä
PL 450, 00101 Helsinki
toimitus@kela.fi

Jakelu

Opasta jaetaan muun muassa Kelan palvelupisteissä.
Opasta voi tilata jaettavaksi 10 kappaleen nipuissa osoitteesta lomakevarasto@kela.fi.

Näkövammaiset voivat tilata Elämässä-oppaan äänilehtenä
Näkövammaisten liitosta:
lehtitilaus@nkl.fi.

Kannen kuva: Heli Bläfield

Kela|Fpa

TERVEISIÄ KELASTA

Elämässä.fi -verkkolehti antaa puheenvuoron asiakkaalle

Oletko jo tutustunut Elämässä.fi-verkkolehteen, jossa asiakkaamme pääsevät itse

kertomaan Kelan etuuksista ja palveluista? Verkkolehdestä julkaistaan myös erilaisia käytännön vinkkejä asioinnin tueksi.

Nähdään verkossa!
www.elamassa.fi

Kela

Mistä luottamuksen tunnistaa? Siitä, että voi ja haluaa uskoa toisesta hyvää. Tämä pätee myös erilaisissa työpaikoissa, perheissä ja yhteisöissä – myönteinen ennakoitavuus parantaa luottamusta. Arkisimmillaan tämä tarkoittaa sitä,

että sovitusta sitoumuksista pidetään kiinni ja asialliset odotukset täytetään.

Luottamus on Kelan toiminnan perusta. Luotamme asiakkaaseen ja haluamme olla asiakkaiden luottamuksen arvoisia. Pidämme kiinni sovitusta ja täytämme meille asetetut odotukset. Itseltämme odotamme erinomaista tasoa siinä, millaisen kokemuksen asiakkaat saavat palveluistamme. Luomme asiakkaille hyvinvointia ja tuemme oman elämän hallintakykyä. Tarjoamme palveluja vastaamalla yksilöllisiin tarpeisiin. Ajattelemme aina ensin asiakasta.

Erinomainen asiakaskokemus vaatii jatkuvaa kehittymistä. Tulevina vuosina jatkamme palvelujen selkeyttämistä ja puramme turhaa byrokratiaa. Vahvistamme yhteistyötä kump-paneidemme kanssa. Jo yksi esimerkki tästä on uudistus, jonka ansiosta tieto lääkekaton täyttymisestä siirtyy välittömästi Kelasta apteekkeille. Tulevaisuudessa yhä useampi etuusasia hoituu kuin itsestään. Tämä taas mahdollistaa sen, että voimavaroja voidaan kohdentaa apua eniten tarvitseville.

Outi Antila
Kelan pääjohtaja

” Ajattelemme aina ensin asiakasta.

Eläkkeensaajan asumistuki helpottaa vuokran maksua

Eläköitynyt yrittäjä Georgi Telsavaara saa eläkkeensaajan asumistukea vuokratukioonsa.

Pienkerrostalossa Espoon Haukilahdessa asuva **Georgi Telsavaara** on herännyt jo viideltä. Siitä on tullut eläkeläiselle tapa.

”Aamulla ajatus on kirkkaimmillaan. Juon kahvia, kuuntelen radiota ja nautin varhaisesta rauhasta. Voin sitten mennä uudestaan nukkumaan, jos siltä tuntuu”, Georgi sanoo.

Georgi asuu hyvätuloisten asuinalueella mutta kertoo elävänsä köyhyysrajan alapuolella ja joutuvansa tulemaan vähällä toimeen. Eläke on pieni ja laskut isoja.

”Onneksi voin maksaa isompia laskuja osissa. Vuokran maksua helpottaa Kelan maksama eläkkeensaajan asumistuki.”

Eläkkeensaajan asumistukea voivat saada Suomessa asuvat pienituloiset

” Elän aktiivista elämää, eivätkä kaikki harrastukset onneksi maksa paljoo.

Georgi Telsavaara nauttii elämästä, vaikka talous on tiukilla.

Heli Blåfield

eläkeläiset vakinaiseen vuokra- tai omistusasuntoon.

Georgi on laskenut, että voi käyttää ruokaan kymppiä päivässä. Nälkää hän ei joudu kärsimään, mutta mihinkään ylimääräiseen ei ole varaa. Menoja hän mitoittaa sen mukaan, että rahat riittävät.

”Kahvia on aina oltava, ja muutoin osan laputettuja tuotteita.”

Georgi elää aktiivista elämää, eivätkä kaikki harrastukset onneksi maksa paljoo. Lukumies on tyytyväinen, että kirjasto sijaitsee kivenheiton päässä: Georgi pitää

kirjastoa toisena olohuoneenaan, jossa voi lukea päivän lehdet ja käyttää nettiä tarvittaessa.

Harrastuksiin kuuluvat myös venäjän kieli, kirkkoslaavi, tarinateatteri ja konserttien kuuntelu Youtube-videopalvelusta. Ruumiinkulttuuria Georgi harrastaa läheisellä rantaraitilla ja uimahallissa.

”Infrasauna on ollut intohimoni jo kolme vuotta: siellä lähtevät sisältä kaikki kuonat. Lisäksi uin ja kävelen. Sääli vain, ettei menetettyä nuoruutta saa takaisin: ruumis on pääoma, joka ei kartu.” ■

Tarja Västilä

Kuka voi saada eläkkeensaajan asumistukea?

Voit saada eläkkeensaajan asumistukea vakinaiseen vuokra- tai omistusasuntoon, jos

- asut vakinaisesti Suomessa
- olet pienituloisen
- saat esimerkiksi Kelan tai työeläkelaitoksen maksamaa vanhuuseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, työuratai työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea, leskeneläkettä, Kelan maksamaa takuueläkettä tai eläketukea tai vastavia etuuksia ulkomailta
- asut yksin tai puolisoasi kanssa tai muutkin asunnossa asuvat saavat jotain edellä mainittua eläkettä.

Eläkkeensaajan asumistuen määrä on 85 prosenttia huomioon otettavista asumismenoista, joista on vähennetty

perusomavastuu ja tulojen mukaan määräytyvä lisäomavastuu.

Kela tarkistaa eläkkeensaajan asumistuen määrän viimeistään kahden vuoden kuluttua etuuden myöntämisestä tai edellisestä tarkistamisesta. Ilmoita itse Kelaan kaikista asumiseen tai tuloihin liittyvistä muutoksista.

Eläkkeensaajan asumistukea voi hakea Kelan verkkoasiointipalvelussa. Voit myös postittaa tai jättää hakemuksen Kelaan.

Voit käyttää Kelan palvelupisteessä asiastietokonetta hakeaksesi eläkkeensaajan asumistukea. Kelan palveluasiantuntijat auttavat verkkoasiointissa.

Lue lisää eläkkeensaajan asumistuesta: www.kela.fi/elakkeensaajan-asumistuki.
Georgin koko tarina: www.elämässä.fi.

Kela

Varaa aika etukäteen – se on kätevää

Haluatko selvittää, miten elämänmuutos vaikuttaa tukiin? Haluatko hoitaa Kela-asiat kerralla kuntoon? Ajan varaaminen etukäteen voi olla sinulle sopiva vaihtoehto Kela-asioiden hoitamiseen.

Voit varata ajan Kelan puhelinpalveluun tai palvelupisteeseen. Ajan voi varata itse verkossa www.kela.fi/varaa-aika. Ajan voi varata myös soittamalla puhelinpalveluun tai palvelupisteessä, jos siellä huomataan, että asioidesi läpikäyntiin tarvitaan enemmän aikaa.

Jos varaat ajan puhelinpalveluun, Kelan asiantuntija soittaa sinulle sovittuna aikana eikä puhelu maksa sinulle mitään. ■

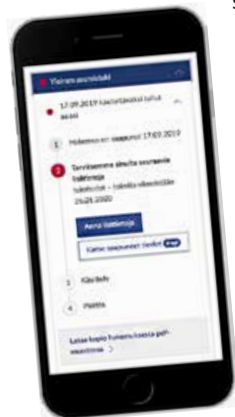
Kelan puhelinnumerot muuttuivat vuoden alussa. Tarkista uudet numerot oppaan keskiaukeamalta.

Kelan verkkoasiointi uudistuu

Kelan verkkoasiointipalvelussa voi hakea lähes kaikkia Kelan etuuksia ja toimittaa hakemukseen tarvittavat liitteet. Asiointipalvelussa voi lähettää myös etuusasioihin liittyviä viestejä. Lisäksi palvelussa näkee, onko hakemus ratkaistu, paljonko etuutta maksetaan ja koska maksupäivä on.

Vuoden 2020 aikana Kelan verkkoasiointipalvelu uudistuu. Uudistuksen tavoitteena on aiempaa helppokäyttöisempi ja teknisesti saavutettava asiointipalvelu, jota voi käyttää mobiililaitteilla. Eri osioita uudistetaan eri aikaan, minkä takia hakemusten ja sovellusten ulkonäkö voi vaihdella vuoden aikana. Kun uudistus saadaan valmiiksi, asiointipalvelussa on kauttaaltaan uusi raikas sinivalkoinen ilme.

Jos Kela-asioiden hoitaminen verkossa tuntuu hankalalta, siihen voi saada opastusta Kelan palvelupisteessä tai puhelimessa. Useimmissa Kelan palvelupisteissä on tietokone, jonka käyttö on ilmaista. ■

JOS SAIRAUS TAI VAMMA HEIKENTÄÄ työ- tai toimintakykyäsi, kuntoutuksesta voi olla apua. Kela järjestää kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseja moniin eri sairauksiin lapsille, nuorille ja aikuisille. Kurseilla saat tietoa sairaudestasi ja arvokasta vertaistukea. Tutustu kursseihin: www.kela.fi/kuntoutus-ja-sopeutumisvalmennuskurssit. ■

Päivärahat määräytyvät nyt vuositulon mukaan

Vanhempainpäivärahat, sairauspäiväraha, kuntoutusraha ja sairaan lapsen hoidon vuoksi maksettava erityishoitoraha määräytyvät nyt vuositulon perusteella. Vuosituloon lasketaan siltä 12 kalenterikuukauden tarkastelujaksolta, joka edeltää päivärahaoiden alkamista edeltävää kuukautta. Tarkastelujakson ja päivärahan alkamisajan kohdan väliin jää siis 1 kuukausi.

Jos esimerkiksi oikeutesi kuntoutusrahaan alkaa 15.2. tai haet sairauspäivä-

rahaa 25.2. alkaneen työkyvyttömyyden perusteella, vuositulo lasketaan tammi-kuuta edeltävän 12 kuukauden ajalta eli 1.1.2019–31.12.2019. Sama tarkastelujakso on käytössä myös äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahoissa.

Vuosituloon lasketaan mukaan 12 kuukauden tarkastelujakson aikana kertyneet palkkatulot, vakuutuspalkka, YEL- ja MYEL-työtulo sekä tietyt etuudet ja ansionmenetyskorvaukset. ■

Näin Kela palveli vuonna 2019

Riina Nguyen huolehtii, että Samuelin (vas.) ja Benjaminin läksyt tulevat tehdyiksi.

Sanni Heiskanen

LAKU-kuntoutus helpotti arjen kaaosta

Nguyenin perhe osallistui ensimmäisten joukossa uudelleen pitkäkestoiseen neuropsykiatristen häiriöiden perhekuntoutukseen.

”Ajattelin, ettei arki voi olla tällaista sääntämistä”, Riina Nguyen muistelee.

Aiemmin perheen poikien Samuelin ja Benjaminin kouluun lähtöä saattoi edeltää kahden tunnin rutiineihin ohjaaminen – pue, syö, pese hampaat, onko kaikki koulutarvikkeet mukana – joka purkautui lopulta jonkun itkuna tai huutona.

Vuonna 2016 molemmilla pojilla diagnosoitiin neurologinen häiriö: Samuelilla ADHD ja Benjaminilla ADD sekä lievä dys-

praksia, eli motoristen toimintojen koordinaatiohäiriö.

Tietyllä tapaa diagnosoit olivat helpotus, sillä niiden jälkeen tilannetta saattoi alkaa ratkoa. Lastenpsykiatri ehdotti Nguyeneille osallistumista uudentyyppiseen LAKU-kuntoutukseen. Pitkäkestoinen perhekuntoutus on suunnattu perheille, joiden lapsella tai lapsilla on todettu neuropsykiatrisen häiriö.

LAKU-kuntoutus räätälöidään perheen tarpeisiin. Terveystieteiden asiantuntijat tekevät tiivistä yhteistyötä vanhempien, koulun ja harrastuspaikkojen kanssa.

Nguyenin perhe aloitti kuntoutuksen alkusyksystä 2016. Siinä vierähti noin puolitoista vuotta.

”Ja hyvä, että vierähti! Tiesimme mieheni kanssa jo etukäteen, että arkemme oli niin solmussa, ettei siitä millään parin viikon kurssilla olisi selvitty”, Riina kertoo.

Nguyenin perheen aamut eivät enää ole neljän vuoden takaista kaaosta. Tiukat rutiinit, terveellinen ruokavalio, liikunta ja tieto lasten erityispiirteistä auttavat.

Perheessä on myös opeteltu syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä.

”Se lähtee ihan siitä, että jos ei vie omia likaisia vaatteitaan pyykkikoriin,

” Arkemme oli niin solmussa, ettei siitä millään parin viikon kurssilla olisi selvitty.

puhtaat vaatteet saattavat loppua”, Riina sanoo.

Poikien kohentunut tilanne näkyy myös koulussa. Aiemmin Wilma-järjestelmä vilkutti pelkästään harmaata, violetta ja punaista: läksyt tekemättä, väärät varusteet, luvaton poissaolo.

Nyt vanhemmille lähetettävät Wilma-viestit ovat vähentyneet, ja jos niitä tulee, ne ovat yhä useammin onnistumisesta kertovia keltaisia viestejä. ■

Laura Koljonen

LAKU-perhekuntoutus kestää 18 kuukautta

- LAKU-perhekuntoutus on Kelan tarjoama uudenlainen valtakunnallinen kuntoutusmuoto. Kuntoutukseen voivat hakea perheet, joissa on 5–15-vuotias neuropsykiatrisen häiriön diagnoosin saanut lapsi tai nuori, jolla on pitkäkestoisen kuntoutuksen tarve. Tarve voi ilmetä neuropsykiatriseen häiriöön liittyvinä käytöshäiriöinä tai tunne-elämän häiriöinä.
- Lasten ja nuorten neuropsykiatrisiin häiriöihin kuuluvat muun muassa

ADHD, autismikirjon häiriöt sekä Touretten oireyhtymä.

- LAKU-perhekuntoutuksen tavoitteena on saada perhe ymmärtämään lapsen tai nuoren oireita, tukea perhettä ja tarjota välineitä arjen sujuvoittamiseksi, löytää keinoja vuorovaikutustaitojen kehittämiseksi sekä kodin ja päiväkodin / koulun / harrastustoiminnan yhteyden parantaminen.
- Perhekuntoutus kestää 18 kuukautta.
- Kuntoutukseen osallistuminen on perheille maksutonta.

Lue lisää Kelan kuntoutuksesta: www.kela.fi/kuntoutusvaihtoehdot.
Nguyenin perheen koko tarina: www.elämässä.fi.

Lääkkeet ovat Paavo Kososelle iso menoerä.

Sanna Vornanen

”Lääkkeisiin on aina löydyttävä rahaa”

Lääkemenot lohkaisevat lahtelaisen Paavo Kososen eläkkeestä ison siivun, mutta lääkityksestään hän ei tingi.

Paavo Kosonen, 75, sairastaa verenpaine- tautia, sepelvaltimotautia ja kakkostyyppin diabetesta. Kaikkia sairauksia hoidetaan lääkkeillä. Diabeteksen hoitoon lääkäri on määrännyt sekä tablettilääkityksen että pistettävän insuliinin.

Vuonna 2017 Paavon lääkemeno- t suurenivat reippaasti, kun tablettimuotoi- silta diabeteslääkkeiltä poistettiin sadan prosentin Kela-korvaus. Aiemmin Paavo maksoi tableteista vain muutaman euron omavastuun, mutta nyt niihin uppoaa pari- kymppiä kuukaudessa.

”Kaikkiaan minulla menee rahaa lää- keisiin noin neljäkymmentä euroa kuukau-

desa. Siihen summaan on laskettu nämä toiset diabeteslääkkeet, verenpainelääk- keet sekä sydänlääkkeet.”

Vuodessa Paavon lääkemeno- t tekevät vii- tisensataa euroa. Hänen reseptilääkkeisiin käyttämänsä summat eivät siis ylitä vuosi- omavastuuta eli niin sanottua lääkekattoa, jonka jälkeen lääke maksaa ainoastaan 2,50 euroa per ostokerta. Vuonna 2020 lääkekatto on 577,66 euroa.

”Terveys on ykkösasia.

Aiempaa suuremmat lääkekulut ovat kuitenkin saaneet Paavon pohtimaan, mitä tapahtuisi, jos lääkkeisiin ei jatkossa riittäi- sikään rahaa. Jos tulot ja menot eivät riitä arjen välttämättömiin menoihin, lääke- menoihin voi hakea toimeentulotukea.

”Olemme vaimon kanssa vielä toistai- seksi pärjänneet, kun saamme kumpikin omaa eläkettä. Mutta kun ikää kertyy ja jos uusia sairauksia vielä puhkeaa, niin tiu- koille saattaa mennä”, Paavo pohtii.

”Monisairas ihminen joutuu maksa- maan paitsi lääkkeitään, myös hoidos- taan. Tätä nykyäkin minulla menee sai- raalamaksuihin vuosittain melkein yhtä paljon rahaa kuin lääkkeisiin.”

Paavo säästää tarvittaessa muissa hankinnoissa mutta ei lääkkeissä – ter- veys on hänelle niin iso arvo.

”Se on ykkösasia, ja sen vuoksi ra- haa lääkkeisiin on löydyttävä aina.” ■

Essi Kähkönen

Reaaliaikainen lääkekatto

- Vuonna 2020 lääkekorvausten vuosi- omavastuu on 577,66 euroa. Vuosi- omavastuun täyttymisen jälkeen asiakas maksaa loppuvuoden ajan jokaisesta korvattavasta lääkevalmis- teesta vain 2,50 euroa per lääke ja ostokerta.
- Lääkekatto on ollut vuoden 2020 alusta reaaliaikainen. Asiakkaan ei tar- vitse enää hakea Kelasta jälkikäteen lisäkorvausta siitä lääkkestä, jonka myötä vuosiomavastuu täyttyy.
- Reaaliaikainen lääkekatto tarkoittaa sitä, että lisäkorvauksen reseptilääk- keestä saa heti apteekissa.
- Uudistus on tärkeä etenkin asiakkaille, jotka käyttävät lääkkeisiinsä paljon rahaa. Asiakkaalla sitoutuu vähemmän rahaa lääkekustannuksiin, koska hän saa lisäkorvauksen apteekissa heti oston yhteydessä.

Reseptien uusiminen

- Voit pyytää resepteistäsi yhteen- vedon apteekista tai terveydenhuol- losta. Jos käytät tietokonetta, näet reseptitietosi myös Omakannassa: www.kanta.fi/omakanta.
- Reseptit ovat yleensä voimassa kaksi vuotta.
- Voit uusia reseptin käymällä aptee- kissa, soittamalla terveydenhuoltoon tai vastaanotolla. Jos käytät tietoko- netta, voit lähettää reseptin uusimis- pyynnön myös Omakannan kautta.

Lue lisää reaaliaikaisesta lääkekatosta: www.elämässä.fi.

KELAN ETUUDET 2020

Tämä on lyhyt johdanto Kelan hoitamiin etuuksiin. Etuuksien määrät ovat vuodelta 2020. Tarkempia tietoja etuuksista saat Kelan palvelunumeroista, palvelupisteistä, esitteistä ja verkkosivuilta www.kela.fi.

TERVEYS

Kelan kortit

Jokainen Suomessa pysyvästi asuva tai sairausvakuutuksen piiriin kuuluva saa Kela-kortin. Kortilla voit osoittaa oikeutesi Suomen sairausvakuutukseen. Tarvitset korttia mm. lääkärin vastaanotolla ja Kelan korvaamilla taksimatkoilla, jotta voit saada korvauksen jo asioidessasi.

Jos haet jotakin Kelan etuutta Suomeen muuttaessasi, täytä hakemuksen liitteeksi lomake Y 77.

Jos olet alle 65-vuotias ja saat pysyvää täysimääräistä työkyvyttömyyseläkettä, voit saada Kelasta kansaneläkkeensaajan kortin. Yli 65-vuotiaat eivät saa tätä korttia, koska he saavat eläkeläisälennukset esittämällä henkilötodistuksen.

Suomen sairausvakuutukseen kuuluva saa eurooppalaisen sairaanhoitokortin, jolla hän voi osoittaa oikeutensa lääketeieli-

sistä syistä välttämättömään sairaanhoitoon toisessa EU- ja Eta-maassa ja Sveitsissä. Korttihakemuksen voi tehdä verkossa. Kortti on ilmainen, ja se on voimassa 2 vuotta. Kela lähettää uuden kortin vanhentuneen tilalle. Eurooppalainen sairaanhoitokortti ei korvaa Suomessa Kela-korttia.

Sairauskuluista korvaus

Kela korvaa osan yksityislääkärin palkkioista sekä yksityislääkärin ja hammaslääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon kustannuksista. Korvaus perustuu vahvistettuihin taksoihin. Voit tutustua niihin joko Kelan verkkosivuilla tai palvelupisteissä.

Suorakorvaus tai hakemus

Yleensä saat Kela-korvauksen jo hoitopaikassa näyttämällä Kela-korttisi. Korvaus vähennetään silloin suoraan laskusta.

TERVEYS

Jos et saa korvausta suoraan, voit hakea sen Kelasta 6 kuukauden kuluessa.

Hammaslääkärin korvaus

Kela korvaa osan yksityisen hammaslääkärin tekemän tutkimuksen ja hoidon kustannuksista. Korvaus perustuu vahvistettuun taksaan. Korvausta voi saada vain joka toinen kalenterivuosi.

Kela korvaa hammaslääkärin määräämiä yksityisen suuhygienistin hoitoja enintään Kelan vahvistaman taksan verran. Kela ei korvaa hammasteknisen työn tai proteettisten toimenpiteiden kustannuksia.

Veteraanien hammaslääkärin korvaus

Veteraanit saavat korvausta myös proteettisen työn kustannuksista. Heillä tulee olla jokin veteraanitunnuksesta tai todistus miinanraivaukseen osallistumisesta. Kela korvaa veteraanien suun ja hampaiden tutkimuksia, ehkäisevää hoitoa ja protetiikkaan liittyvää yksityishammaslääkärin tai erikoishammasteknikon kliinistä työtä vahvistetun taksan mukaan.

Kela korvaa erikoishammasteknikon tekemän kokoproteesihoidon, jos hoitoon on hammaslääkärin lähete.

Lääkekorvaus

Lääkkeiden hintalautakunta päättää, mitä lääkevalmisteita Kela korvaa. Lääkekorvauksissa on kaikille yli 18-vuotiaille 50 euron vuotuinen alkuomavastuu. Kela korvaa lääkärin määräämien lääkkeiden hinnasta joko 40 %, 65 % tai 100 %. Vaikka korvaus on 100 %, maksat 4,50 euroa/lääke.

Jos lääke kuuluu viitehintajärjestelmään, Kela maksaa korvauksen viitehinnan mukaan. Jos lääkkeellä ei ole viitehintaa, saat korvauksen myyntihinnan mukaan.

Jos vuoden aikana maksamasi lääkekustannukset ylittävät ns. lääkekaton, joka on tänä vuonna 577,66 euroa, maksat jokaisesta korvattavasta lääkkeestä vain 2,50 euroa. Tieto lääkekaton täyttymisestä näkyy ajantasaisesti aptekeissa.

Matkakorvaus

Kela maksaa sairauden tai kuntoutuksen vuoksi tekemiesi matkojen kuluista sen osuuden, joka ylittää 25 euroa (yhteen suuntaan). Kun itse maksamasi osuudet ylittävät 300 euroa vuoden aikana, Kela maksaa loput matkasi kokonaan.

Oman auton käytöstä Kela voi omavastuun jälkeen korvata 0,20 e/km. Yöpymisraha on enintään 20,18 e/yö.

Sairauspäiväraha

Sairauden vuoksi työhönsä kykenemätön 16–67-vuotias voi saada Kelasta verollista sairauspäivärahaa, kun sairaus kestää sairastumispäivän lisäksi yli 9 arkipäivää.

Jos työnantaja maksaa sairausajalta palkkaa, Kela maksaa päivärahan työnantajalle. Sairauspäivärahaa pitää hakea viimeistään 2 kuukauden kuluttua työkyvyttömyyden alkamisesta.

YEL-vakuutettu yrittäjä saa sairauspäivärahaa, kun työkyvyttömyys on kestänyt päivän.

Sairauspäiväraha määräytyy vuositulon perusteella. Vuositulo lasketaan 12 kalenteri-

kuukauden tarkastelujaksolta, joka edeltää päivärahaoikeuden alkamista edeltävää kalenterikuukautta. Vuosituloon lasketaan palkkatulot, vakuutusmaksu, YEL- ja MYEL-

Saamen asiat sydämellä

Kelan pohjoisin palvelupiste Inarissa vastaa Kelan saamenkielisten palveluiden järjestämisestä. Saamenkielisille palveluille on erityinen tarve saamelaisalueella, mutta niitä kysytään yhä useammin myös muualla Suomessa.

”Saamelaisista jo yli 60% asuu saamelaisalueen ulkopuolella. Erityisesti nuoret ja lapsiperheet haluavat käyttää omakielisiä palveluita”, kertoo Kelan saamenkielisten palveluiden vastaava suunnittelija **Arja Jomppanen**.

”Etäpalvelujen kehittämisen lisäksi on tärkeää viestiä Kelan etuuksista kaikilla saamen kielillä.”

Kelan pohjoissaamenkielinen puhelin- ja videoetäpalvelu palvelee ti ja to klo 9–11 numerossa 020 634 0402. Inarin- ja koltansaamenkielistä palvelua saa tulkattuna. Kela palvelee saameksi verkossa: www.kela.fi/saame.

työtulo, tietyt ansionmenetyskorvaukset sekä tietyt etuudet, kuten työttömyysetuus, sairauspäiväraha ja opintoraha.

Tulottomalle tai vähätuloiselle Kela voi maksaa sairauspäivärahaa 28,94 e/arkipv.

Osasairauspäiväraha

Osasairauspäivärahaa voi saada työkyvyttömyyden, jolla on oikeus sairauspäivärahaan. Osasairauspäivärahan saaminen edellyttää määräaikaista siirtymistä kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön sekä sopimusta työn ja ansioiden vähenemisestä 40–60 %:lla. Osasairauspäiväraha on aina puolet varsinaisesta sairauspäivärahasta.

Kuntoutus

Kela järjestää ammatillista kuntoutusta, vaativaa lääkinällistä kuntoutusta, kuntoutuspsykoterapiaa sekä kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseja eri ikäisille kuntoutujille.

Lisäksi Kelalla on erikseen nuorille suunnattuja palveluita, kuten NUOTTI-valmennus ja OPI-kurssit.

Nuoren kuntoutusraha

Kun 16–19-vuotiasta nuorta uhkaa työkyvyttömyys, Kela selvittää ennen eläkepäätöstä hänen kuntoutusmahdollisuutensa. Nuori ohjataan ensisijaisesti ammatilliseen kuntoutukseen tai koulutukseen.

Kuntoutuksen ajalta hän saa kuntoutusrahaa, joka on vähintään 33,39 euroa kuntoutuspäivältä ja 20 % vähemmän kuntoutusjaksojen välisiltä arkipäiviltä. Nuori voi saada samalta ajalta myös vammaistukea.

Kuntoutusraha

Kuntoutusrahaa voi saada 16–67-vuotias, joka osallistuu kokopäiväisesti kuntoutukseen pysyäkseen työelämässä, palatakseen työhön tai siirtyäkseen työmarkkinoille. Kuntoutusrahaa voi saada myös oppisopimuskoulutuksen ajalta. Kuntoutusraha on yleensä samansuuruinen kuin sairauspäiväraha.

Jos osallistut kuntoutukseen, sinulla voi olla myös mahdollisuus saada harkinnanvaraista, verotonta ylläpitokorvausta kuntoutuksesta aiheutuviin ylimääräisiin kustannuksiin. Ylläpitokorvaus on 9 e/pv. Lisäksi voit saada harkinnanvaraista kuntoutusavustusta esim. työharjoittelun aikana.

Osakuntoutusraha

Kela voi maksaa osakuntoutusrahaa, jos palkansaajan tai yrittäjän työaikaa on lyhennetty kuntoutuksen vuoksi vähintään 40 %. Osakuntoutusraha on puolet varsinaisesta kuntoutusrahasta.

Vammais- ja hoitotuet

Alle 16-vuotias voi saada vammaistukea, jos hän tarvitsee sairauden tai vamman vuoksi säännöllistä hoitoa tai kuntoutusta sekä ikäistään enemmän huolenpitoa vähintään 6 kuukauden ajan.

Yli 16-vuotias voi saada vammaistukea, jos hänen toimintakykynsä on heikentynyt vähintään vuoden ajan eikä hän saa jatkuvaa eläkettä työkyvyttömyyden tai ikänsä perusteella.

Perusvammaistuki on 93,05 e/kk, korotettu vammaistuki on 217,13 e/kk ja ylin vammaistuki on 421,03 e/kk. Vammaistuki on veroton etuus.

Eläkettä saavan hoitotukea voi saada, jos toimintakyky on heikentynyt sairauden tai vamman vuoksi vähintään vuoden ajan. Vammasta tai sairaudesta on haittaa tai tarvitset niiden takia apua. Olet kokopäiväisesti eläkkeellä.

Perushoitotuki on 71,21 e/kk, korotettu hoitotuki 155,15 e/kk ja ylin hoitotuki 328,07 e/kk. Eläketuki on veroton etuus.

Hoitotukeen kuuluu 107,49 e/kk veteraanilisää niille pienituloisille veteraaneille, jotka saavat Kelasta ylimääräistä rintamalisää ja korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea.

Vammaiskortti

Vammaiskortilla voit osoittaa tarpeen avustajalle tai vammaisuuden.

Lue lisää: www.kela.fi/vammaiskortti.

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelu

Kela myöntää tulkkaus- ja etäpalveluja sekä välittää tulkkeja kuulo-, kuulonäkö- ja puhevammaisille henkilöille. Asiakas voi halutessaan laatia oman tulkkilistan.

Kelassa tulkkauspalvelua hoitaa Vammaisten tulkkauspalvelukeskus.

Työterveyshuollon tuki

Kela korvaa työnantajille ja yrittäjille noin puolet lakisääteisen työterveyshuollon kustannuksista. Ehkäisevästä työterveyshuollosta korvaus voi olla 60 %. Työterveyshuollon voi liittää myös sairaanhoitopalveluja.

ELÄKKEELLÄ

Kansaneläke ja takuueläke

Kansaneläkettä saavat ne, joilla ei ole oikeutta työeläkkeeseen tai joiden työeläke on pieni. Kansaneläkettä ovat työkyvyttömyyseläke ja määräaikainen kuntoutustuki 16–64-vuotiaalle sekä vanhuuseläke 65 vuoden iästä alkaen. Vanhuuseläkkeen voi ottaa varhennettuna 63 vuoden iästä alkaen.

Täysi kansaneläke on yksin elävälle 662,86 e/kk ja parisuhteessa olevalle 591,79 e/kk. Kansaneläke pienenee vähitellen, kun työeläkkeen bruttomäärä ylittää 56,04 e/kk. Työeläkkeiden raja, jolla ei enää saa kansaneläkettä, on yksin elävälle 1 368,21 e/kk ja parisuhteessa olevalle 1 226,13 e/kk.

Kela myöntää kansaneläkkeen ja työeläkkeen saajille lapsikorotusta alle 16-vuo-

tiaista lapsista. Korotus on 22,15 e/kk/lapsi. Kansaneläke on verotettavaa tuloa.

Kela voi maksaa takuueläkettä eläkeläiselle, jonka kaikki muut eläkkeet jäävät bruttomääräisinä alle 827,77 e/kk. Jos työeläkettä ei ole lainkaan, takuueläke on yksin elävälle kansaneläkeläiselle 171,66 e/kk ja parisuhteessa elävälle 242,73 e/kk.

Kansaneläke tai takuueläke voi olla pienempää, jos sen ottaa varhennettuna. Myös ulkomailla asuttu aika voi pienentää kansaneläkkeen määrää.

Takuueläkettä saa myös 65 vuotta täyttänyt tai työkyvytön maahanmuuttaja, kun hän on asunut Suomessa 3 vuotta.

Kuntoutustuki

Määräajaksi myönnettävä kuntoutustuki on työkyvyttömyyseläke, jonka tavoitteena on edistää työhön paluuta. Tukea saa työkykyä ylläpitäviin ja kuntouttaviin toimiin sekä työkyvyn selvittämiseen. Tuen saannin ehtona on hoito- tai kuntoutussuunnitelma tai sen valmistelu. Kuntoutustuki on samansuuruisen kuin normaali työkyvyttömyyseläke.

Rintamalisät

Kela maksaa veteraanille verotonta rintamalisää 50,68 e/kk ja kansaneläkettä saavalle verotonta ylimääräistä rintamalisää. Miinanraivaajalla on oikeus rintamalisän suuruiseen lisään mutta ei ylimääräiseen rintamalisään.

Perhe-eläke

Kela maksaa perhe-eläkettä puolisonsa menettäneelle leskelle ja orvoksi jääneille lap-

ELÄKKEELLÄ

sille. Perhe-eläkettä ovat alle 65-vuotiaalle leskelle maksettava leskeneläke ja alle 18-vuotiaalle lapselle maksettava lapseneläke. Lapseneläkettä saa myös 18–20-vuotias opiskeleva lapsi.

Kelan leskeneläkkeeseen kuuluu 6 kuukauden ajan puolison kuolemasta alkueläke, joka on 327,54 e/kk. Sen jälkeen leskelle voidaan maksaa jatkoeläkettä, jonka mää-

rään vaikuttavat perhesuhteet, tulot ja muut eläkkeet. Sen täysi määrä on sama kuin kansaneläkkeen täysi määrä.

Lapseneläkkeenä Kela maksaa tuloista riippumattoman perusmäärän, joka on 60,27 e/kk. Alle 18-vuotias lapsi voi saada täydennysmäärää enintään 91,16 e/kk. Täysorpo saa kaksi perus- ja täydennysmäärää.

Tulkin kanssa tanssikurssilla

Hannele Ilomäki käy neljä kertaa viikossa paritanssitunneilla ja mahdollisimman usein myös lavoilla tanssimassa ja katsomassa bändejä. Hannele on kuuro, joten tunneilla on aina mukana tulkki, joka kääntää opettajan ohjeet viittomakielelle ja välittää musiikin rytmin.

”Hyvä tulkki elää mukana koko kropallaan, hänen ilmeensä ja eleensä kertovat, onko jalan alla haikea valssi vai tunteellinen rumba”, Hannele kertoo.

Kelan vammaisten tulkkauspalvelu on tarkoitettu henkilölle, joka tarvitsee kuulo-, kuulonäkö- tai puhevammansa vuoksi tulkkausta. Oikeutta palveluun haetaan Kelasta. Palvelua voi käyttää työssä käymiseen, opiskeluun, asiointiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen sekä harrastamiseen tai virkistykseen.

Jesse Karjalainen

Palveluun sisältyvät esimerkiksi kirjoitustulkkaus sekä viittomakielen, viitotun puheen tai puhevammaisten kommunikointimenetelmien tulkkaus.

Tulkki järjestetään läheltä asiakasta tai tulkkauspaikkaa. Asiakas voi ehdottaa itselleen sopivia tulkkeja.

Kuulo- tai puhevammaisen henkilö saa tulkkausta 180 tuntia vuodessa ja kuulonäkövammaisen 360 tuntia vuodessa. Lisätunteja voi hakea. Palvelu on maksuton.

Lisätietoja verkossa: www.kela.fi/vammaisten-tulkkauspalvelu.
Lue Hannelen tarina ja katso video tanssikurssilta: www.elamassa.fi.

Maksupäiviä 2020

Kansaneläkkeet, rintamalisät ja hoitotuki	Takuueläke	Eläkkeensaajan asumistuki
6.3.	20.3.	4.3.
7.4.	22.4.	3.4.
7.5.	22.5.	4.5.
5.6.	22.6.	4.6.
7.7.	22.7.	3.7.
7.8.	21.8.	4.8.
7.9.	22.9.	4.9.
7.10.	22.10.	2.10.
6.11.	20.11.	4.11.
7.12.	22.12.	4.12.

Äitiysavustus

Äiti voi valita joko vauvantarvikkeita ja vaat-teita sisältävän äitiyspakkauksen tai verotto-man rahasumman 170 euroa. Myös adoptio-vanhemmilla on oikeus äitiysavustukseen.

Kansainvälinen adoptiotuki

Kela maksaa verotonta adoptiotukea kerta-korvauksena niille adoptiovanhemmille, jotka adoptoivat alle 18-vuotiaan lapsen ul-komailta. Tuen määrä vaihtelee sen mukaan, mistä maasta lapsi adoptoidaan.

Vanhempainpäivärahat

Vanhemmilla on oikeus pitää äitiys-, isyys-tai vanhempainvapaata lapsen syntymän ja hoidon takia ilman, että työsuhte kat-keaa. Kela maksaa silloin vanhempain-päivärahoja.

Päivärahat ovat verollisia etuuksia. Äitiys-rahaa maksetaan äidille 105 arkipäivältä. Eri-tyisäitiysrahaa maksetaan odottavan äidin työtehtäviin tai oloihin liittyvän vaaratekijän vuoksi siitä alkaen, kun hän jää pois työstä.

Isyysrahaa maksetaan lapsen hoitoon osallistuvalla isällä yhteensä 54 arkipäivältä. Niistä isä voi käyttää enintään 18 päivää äidin äitiys- ja vanhempainrahakauden ai-kana. Loput tai halutessaan kaikki päivät isä voi pitää vanhempainrahakauden jälkeen.

Vanhempainrahaa maksetaan vanhem-mille 158 arkipäivältä. Vanhempainvapaalle voi jäädä jompikumpi vanhemmista. Lap-sesta yksin huolehtiva äiti voi saada 54 arki-päivää pidemmän vanhempainvapaan. Edel-lytyksenä on, että äidin lisäksi ei ole toista henkilöä, joka voisi saada isyysrahaa.

Isyysrahaa ja vanhempainrahaa makse-taan samoin perustein myös alle 18-vuoti-aana otetun adoptiolapsen vanhemmille. Adoptiovanhempi voi saada vanhempainpäi-värahaa enintään 200–233 arkipäivältä.

Vanhempainpäivärahat määräytyvät yleensä vuositulojen perusteella. Vuositulo lasketaan 12 kalenterikuukauden tarkaste-lujaksolta, joka edeltää päivärahaoikeuden alkamista edeltävää kalenterikuukautta. Vuosituloon lasketaan palkkatulot, vakuu-tuspalkka, YEL- ja MYEL-työtulo, tietyt ansi-onmenetykskorvaukset sekä tietyt etuudet kuten työttömyysetuus, sairauspäiväraha ja opintoraha.

Tulottomalle tai pienituloiselle vanhem-painpäivärahaa maksetaan 28,94 e/arkipv.

Opiskeleva äiti voi saada yhtä aikaa sekä äitiys- ja vanhempainrahaa (28,94 e/ arkipv) että opintorahaa. Opiskeleva isä voi saada sekä vanhempainrahaa (28,94 e/ arkipv) että opintorahaa. Opintotukea saava isä voi saada isyysrahaa, jos opiskelu ei ole päätoimista ja isä hoitaa lasta opinnoistaan huolimatta.

Kokeile Kelan laskuria

Laskurien avulla voit arvioida mahdolli-suuttasi saada Kelan etuutta ja etuuden määrää. Vastaus on arvio antamillasi tiedoilla. Käytössäsi ovat muun muassa laskurit vanhempainpäivärahaan, asumis-tukeen ja työttömyysetuksiin.

Tutustu laskureihin: www.kela.fi/laskurit.

Lapsilisä

Kela maksaa lapsen vanhemmalle verotonta lapsilisää, kunnes lapsi täyttää 17 vuotta. Ensimmäisestä lapsesta maksetaan 94,88 e/kk, toisesta 104,84 e/kk, kolman-nesta 133,79 e/kk, neljänestä 163,24 e/kk sekä viidennestä ja jokaisesta seuraavasta 182,69 e/kk. Yksinhuoltajalle maksetaan jo-kaisesta lapsesta korotusta 63,30 e/kk.

Ahvenanmaalla on omat lapsilisien mää-rät, joista päättää maakuntahallitus.

Lapsilisien seuraavat maksupäivät ovat 26.3., 24.4., 26.5., 26.6., 24.7., 26.8., 25.9., 23.10., 26.11. ja 23.12.

Lastenhoidon tuet

Lapsella on oikeus päivähoitoon vanhem-painpäivärahakauden jälkeen. Oikeus jatkuu oppivelvollisuuden alkuun asti. Vanhemmat voivat valita joko kunnallisen hoitopaikan tai Kelan tuen, joka voi olla kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki.

Jos vanhemmat eivät ole valinneet kun-nallista päivähoitoa, he saavat Kelasta las-ten kotihoidon tukea, kun perheessä on alle 3-vuotias lapsi. Kotihoidon tukeen kuuluu hoitoraha, joka on yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 341,69 e/kk, kustakin seuraavasta alle 3-vuotiaasta lapsesta 102,30 e/kk ja muista alle oppivelvollisuusiän olevista lap-sista 65,73 e/kk. Lisäksi yhdestä lapsesta voidaan maksaa perheen tuloista riippuvaa hoitolisää enintään 182,86 e/kk.

Lasten yksityisen hoidon tukea makse-taan, jos perheen alle kouluikäistä lasta hoitaa yksityinen päivähoiton tuottaja. Yksityisen hoidon tuen hoitoraha voi olla

joko 173,95 e/kk tai 64,00 e/kk riippuen lapsen päivähoito-oikeuden laajuudesta. Kela maksaa pienempää hoitorahaa, jos vanhemmat tai toinen heistä on koko päi-vän kotona. 1.8.2020 alkaen perheen työ-tai opiskelutilanne ei enää vaikuta yksityi-sen hoidon tukeen. Lue lisää www.kela.fi/yksityisen-hoidon-tuki. Pienituloisen perhe voi saada lisäksi hoitolisää enintään 146,29 e/kk/lapsi.

Perhe hakee tuen, mutta se maksetaan päivähoiton tuottajalle.

Jos alle 3-vuotiaan lapsen vanhempi tekee enintään 30-tuntista työviikkoa tai hänen työaikansa on enintään 80 % koko-päivätyön työajasta, hän voi saada joustavaa hoitorahaa. Sitä maksetaan työajan mukaan joko 243,58 e/kk tai 162,39 e/kk.

Osittaista hoitorahaa maksetaan 97,85 e/kk vanhemmalle, jonka työaika on enin-tään 30 tuntia viikossa perusopetuksen 1. ja 2. luokalla olevan lapsen hoidon vuoksi.

Elatustuki

Kela maksaa elatustukea alle 18-vuotiaas-ta lapsesta, kun elatusvelvollinen ei maksa vahvistettua elatusapua tai elatusapu on vahvistettu elatustukea pienemmäksi elatus-velvollisen taloudellisen tilanteen vuoksi. Elatustukea maksetaan myös silloin, kun lapsen isyys tai äitiys on vahvistettu, mutta ela-tusapua ei ole voitu vahvistaa samalla.

Elatustukea maksetaan myös, jos van-hempi on adoptoinut lapsen ilman kumppa-nia. Elatustuen täysi määrä on tänä vuonna 167,01 e/kk/lapsi.

KOTI & PERHE

Erityishoitoraha

Vanhempi voi saada ansionmenetyksen korvauksena verollista erityishoitorahaa, jos hän osallistuu vaikeasti sairaan alle 16-vuotiaan lapsensa hoitoon tai kuntoutukseen sairaalassa, sairaalan tai erityishuoltopiirin poliklinikalla tai näihin liittyvässä kotihoidossa sekä kuntoutus- tai sopeutumisvalmennuskursseilla.

Ellei lapsen sairaus ole vaikea, erityishoitorahaa voi saada vain alle 7-vuotiaan lapsen sairaala- tai poliklinikkahoidon ajalta.

Erityishoitoraha määräytyy sairauspäivärahan tavoin työtulojen mukaan. Tulottomalle tai pienituloiselle erityishoitorahaa voidaan maksaa 28,94 e/arkipäivältä.

Asumistuet

Kela voi maksaa pienituloisille tukea asumismenoihin. Yleistä asumistukea voi saada pienituloisen ruokakunta. Tuki on 80 % hyväksyttävien asumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta. Hyväksyttävillä asumismenoille on määritetty enimmäismäärät.

Eläkkeensaajan asumistukea voivat saada pienituloiset henkilöt, jotka saavat eläkkeensaajan asumistukeen oikeuttavaa eläkettä. Eläkkeensaajan asumistuki on 85 % huomioon otettavista asumismenoista, joista on vähennetty perusomavastuu ja tulojen mukaan määräytyvä lisäomavastuu.

Voit arvioida asumistuen määrän laskurilla verkossa osoitteessa www.kela.fi/laskurit. Asumistuki voidaan maksaa myös suoraan vuokranantajalle

Asiainvalvonnalle voidaan maksaa sotilasavustuksen asumislisää (ks. sotilasavustus).

Muutto ulkomaille tai Suomeen

Jos muutat ulkomaille alle 6 kuukaudeksi, olet yleensä oikeutettu siltä ajalta Kelan etuuksiin.

Jos olet ulkomailta yli 6 kuukautta, oikeutesi Kelan etuuksiin päättyy useimmiten jo muuttohetkeen. Työskentely EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä siirtää sinut yleensä työskentelymaan sosiaaliturvaan, vaikka työskentely kestäisi alle 6kk.

Ilmoita aina Kelaan ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta, jos sinulle maksetaan jotain Kelan etuutta. Kaikkia Kelan etuuksia ei makseta ulkomaille.

Jos muutat Suomeen vakinaisesti, olet yleensä oikeutettu Kelan etuuksiin muuttohetkestä alkaen. Kela arvioi muuttosi vakinaisuutta. Arvioinnissa otetaan huomioon kokonaistilanteesi, johon vaikuttavat esimerkiksi paluumuutto, työsopimus Suomessa tehtävää työtä varten tai perheside Suomessa vakinaisesti asuvan henkilön kanssa.

Jos muutat Suomeen työskentelemään, voit olla oikeutettu Kelan etuuksiin tietyin ehdoin, vaikket asuisikaan vakituisesti Suomessa. Oikeuteesi saada Kelan maksamia tukia vaikuttaa se, ansaitsetko vähintään 723,69 e/kk. Sinulla on oikeus Kelan tukiin niiltä kuukausilta, jolloin tuloraja täyttyy.

Jos haet Kelasta jotain etuutta, täytä hakemuksen liitteeksi lomake Y 77.

Muun muassa lähetettyjä työntekijöitä, virkamiehiä, opiskelijoita, perheenjäseniä sekä ns. sosiaaliturvasopimusmaiden välillä muuttavia henkilöitä koskevat tietyissä tilanteissa eri säännöt.

OPISKELU, TYÖ & TOIMEENTULO

Opintotuki

Opintotukea ovat opintoraha ja opintolainan valtiontakaus. Opintotukea voi saada yleensä vasta 17-vuotiaana. 15- tai 16-vuotias voi saada opintotukea, jos vanhempien tulot ovat pienet. Opiskelija voi saada lisäksi yleistä asumistukea. Opintotuen asumislisää voivat saada ainoastaan ulkomailta tai Ahvenanmaalla opiskelevat, jotka asuvat vuokralalla, ja Suomessa kansan- tai urheilupiirissä maksullisella linjalla opiskelevat, jotka asuvat opiston asuntolassa.

Opintorahan määrään vaikuttavat hakijan ikä sekä se, asuuko hakija itsenäisesti vai vanhempansa luona, onko hän avioliitossa ja onko hänellä alaikäisiä lapsia.

Opintoraha on 38,66–350,28 e/kk. Eniten tukea saa alaikäisen lapsen huoltaja, jonka 250,28 euron opintorahaan lisätään huoltajakorotus 100 e/kk. Korotukseen ei vaikuta lasten määrä eikä se, kenen luona lapsi asuu. Opintorahan määrät ovat voimassa 31.7.2020 asti. Lue lisää www.kela.fi/opiskelijat.

Oppimateriaalien ostoon tukea

Ammatillisen tai lukiokoulutuksen opiskelijat voivat saada opintorahan oppimateriaalilisää 46,80 e/kk. Se voidaan myöntää vanhempansa luona asuville alle 20-vuotiaille ja muualla asuville alle 18-vuotiaille, jos vanhempien vuositulot ovat enintään 41 100 e. Jos ehdot täyttyvät, Kela myöntää lisän automaattisesti opintorahan yhteydessä. Jos et vielä saa opintotukea, hae sitä opintotukihakemuksella.

Jos opiskelija on alle 18-vuotias tai hän asuu vanhempansa luona, vanhempien tulot voivat pienentää tai korottaa opintotuen määrää tai estää sen saamisen.

Opintolainan valtiontakauksen määrä on 650 e/kk. Alle 18-vuotiaalla se on 300 e/kk ja ulkomailta opiskelevalla 800 e/kk.

Opiskelijan omat tulot huomioidaan koko kalenterivuoden ajalta. Vuosituloraja riippuu siitä, kuinka monelta kuukaudelta opiskelija nostaa opintotukea. Opiskelijan pitää itse seurata vuositulojaan ja huolehtia siitä, että raja ei ylity. Opiskelija voi välttää liikaa maksetun opintotuen perinnän palauttamalla liikaa maksetut tuet. Se pitää tehdä tukivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä esim. osoitteessa www.kela.fi/asiointi.

Kun opinnot ovat päättyneet, Kela voi maksaa pienituloiselle opintolainan korot korkoavustuksena. Korkeakoulututkinnon määräajassa suorittanut voi saada verotuksen opintolainavähennyksen tai opintolainahyvityksen, joka voi olla jopa kolmasosa opintolainasta.

Koulumatkatuki

Lukio-opintoja, ammatillista perustutkintoa, ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaa koulutusta tai aikuisten perusopetusta suorittava voi saada korvausta päivittäisten koulumatkojen kustannuksista. Yhdensuuntaisen matkan asunolta oppilaitokseen on oltava vähintään 10 kilometriä ja koulumatkan kustannusten yleensä yli 54 e/kk. Koulumatkatuen jälkeen opiskelijan maksettavaksi jää vähintään 43 e/kk (eräin poikkeuksin). Lue lisää www.kela.fi/koulumatkatuki.

OPISKELU, TYÖ & TOIMEENTULO

Sotilasavustus

Kela maksaa sotilasavustusta asevelvollisen puolison ja lasten toimeentulon turvaamiseksi. Asevelvolliselle voidaan maksaa asumisavustusta ja opintolainojen korot. Sotilasavustusta voi hakea varusmies- tai siviilipalvelusta suorittava.

Kela voi maksaa sotilasavustuksena

- perusavustusta 662,82 e/kk (lasten määrä korottaa avustusta, ja perheen tulot voivat pienentää sitä)
- asumisavustusta
- erityisavustusta esim. lasten tarvikkeisiin
- elatusavustusta elatusmaksuihin, jotka asevelvollisen kuuluu maksaa palvelusaikana.

Vuorottelukorvaus

Vähintään 20 vuotta työelämässä ollut työntekijä ja hänen työnantajansa voivat sopia työntekijän vuorotteluvapaasta. Vapaa voi kestää 100–180 päivää. Työnantaja sitoutuu palkkaamaan samaksi ajaksi TE-palveluista työttömän työnhakijan.

Muista ilmoittaa Kelaan muutoksista

Suuret ja pienet elämänmuutokset voivat vaikuttaa eri tavoin Kelan maksamiin tukiin. Jos et ilmoita muutoksista, voit jäädä ilman jotain sinulle kuuluvaa etuutta tai sinulle saatetaan maksaa tukea aiheuttomasti, jolloin se joudutaan perimään myöhemmin takaisin.

Lue lisää: www.kela.fi/muutostilanne.

Vuorotteluvapaan ajalta työntekijälle maksetaan vuorottelukorvausta, joka on 70 % työttömyyspäivärahan määrästä. Vuorotteluvapaalle jäämiseen liittyy ikärajoja, joista saat lisätietoja verkossa osoitteesta www.kela.fi/vuorottelukorvaus.

Työttömyyskassaan kuuluvat hakevat vuorottelukorvausta kassastaan ja muut Kelasta.

Työttömän perustuki

Työtön 17–64-vuotias työnhakija voi saada Kelasta

- työttömän peruspäivärahaa enintään 400 päivää. Työttömyyspäivärahan enimmäiskesto on 300 päivää niillä työttömillä, joilla on työhistoriaa enintään 3 vuotta. (58 vuotta täyttäneiden enimmäismäärästä lisää verkossa: www.kela.fi/peruspaivaraha.)
- työmarkkinatukea, jos hakija ei täytä työsäoloehtoa tai on jo saanut enimmäisajan päivärahaa Kelasta tai työttömyyskassasta.

Verollinen täysi peruspäiväraha ja täysi työmarkkinatuki ovat 33,66 e/pv ja lapsikorotus yhdestä lapsesta 5,28 e/pv, kahdesta lapsesta 7,76 e/pv ja kolmesta tai useammasta 10 e/pv. Lähes kaikki työttömän tulot ja sosiaali-etuudet pienentävät työmarkkinatukea.

Jos aloitat yritystoiminnan työttömyyden aikana, voit silti saada työttömyysturvaa vielä 4 kuukauden ajan.

Työtön voi saada työttömyysturvaa, jos hän osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin. Niistä sovitaan TE-toimiston kanssa.

Jos teet osa-aikatyötä tai satunnaisia töitä työttömyysaikana, ilmoita Kelaan tehdyistä

OPISKELU, TYÖ & TOIMEENTULO

työtunneista ja työpäivistä. Työmarkkinatuki tai peruspäiväraha sovittelaa yhteen työtuolojesi kanssa. Voit kuitenkin ansaita 300 e/kk ilman, että se vähentää tuen määrää.

Työttömyysturvan lisät

Tiettyihin työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuva voi saada kulukorvausta, joka on joko 9 e/pv tai 18 e/pv. Työttömyysturvaan voi saada eri perustein korotusosan. Sen täysi määrä on 4,79 e/pv.

Liikkuvuusavustus

Liikkuvuusavustusta voidaan maksaa, jos otat vastaan vähintään 2 kuukautta kestävästä työsuhteisen työn tai osa-aikatyön, jossa päi-

vittäinen työmatka kestää yli 3 tuntia (osa-aikatyössä 2 tuntia). Avustuksen saa vain tehdyiltä työpäiviltä. Liikkuvuusavustuksessa on 3 kuukauden takautuva haku aika.

Toimeentulotuki

Toimeentulotuki Suomessa asuvan tai oleskelevan henkilön tai perheen viimesijainen taloudellinen tuki. Sinulla voi olla oikeus perustoimeentulotukeen, jos tulosi ja varasi sekä muut sosiaalietuudet eivät riitä välttämättömiin menoihisi, kuten asumiseen ja ruokaan. Tuki on tarkoitettu lyhytaikaiseksi.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Kunta voi harkintansa mukaan myöntää täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea.

VIISI KYSYMYSTÄ SOSIAALITURVASTA

1. Eläkkeensaajan asumistuki maksetaan yleensä kuukauden

- a) 1. päivänä b) 4. päivänä c) 30. päivänä

2. Lääkkeen erityiskorvausoikeutta varten Kelaan toimitetaan

- a) resepti
b) lääkärinlausunto B
c) vapaamuotoinen hakemus

3. Lääkkeiden omavastuu eli lääkekatto on tänä vuonna

- a) 577,66 e b) 655,77 e c) 766,55 e

4. Kelasta työkyvyttömyyseläkettä saava voi ansaita palkkaa

- a) 243,84 e/kk b) 543,84 e/kk c) 834,52 e/kk

5. Kela-asioita voi hoitaa toisen puolesta valtakirjalla. Valtakirjaan ei tarvita

- a) valtuutetun yhteystietoja
b) päiväystä
c) todistajien allekirjoitusta

ASIOI HELPOSTI

Verkossa osoitteessa www.kela.fi/asiointi voit hakea tukia, lähettää liitteitä ja tarkistaa maksun määrän ja päivän. Kirjautu palveluun verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.

Usein jo soitto riittää

Kela palvelee puhelimesa ma–pe klo 9–16. Tavallinen puhelumaksu.

Huomaa, että Kelan puhelinnumeroihin on tullut muutoksia. Ota tästä talteen uudet numerot.

Asuminen 020 692 210

Eläkkeet 020 692 202

Kuntoutus ja vammaistuet 020 692 205

Kansainväliset tilanteet 020 634 0200

Opiskelu ja asevelvollisuus 020 692 209

Perintä 020 634 4940

Sairastaminen ja kortit 020 692 204

Toimeentulotuki 020 692 207

Työttömyys 020 692 210

Vanhemmuus 020 692 206

Maksupäivät (nauhoite) 020 634 0210 (24 h)

Voit varata ajan Kelan palvelupisteeseen tai puhelinpalveluun yllä olevista palvelunumeroista tai verkossa **www.kela.fi/ajanvaraus**. Tarvitset varausta varten puhelinnumeron ja suomalaisen henkilötunnuksen.

TAKSIN TILAUSNUMEROT

Kelan korvaamat taksimatkat tilataan alueellisista numeroista

Alla olevista tilausnumeroista tilatun matkan omavastuu on 25 euroa.

MAAKUNTA	TAKSIN TILAUSNUMERO
Etelä-Pohjanmaa	0800 99 090
Etelä-Karjala	0800 50 123
Etelä-Savo	0800 302 245
Kainuu	0800 93 153
Kanta-Häme	0800 98 821
Keski- ja Pohjois-Pohjanmaa	0800 93 150 (suomi) 0800 93 152 (ruotsi)
Keski-Suomi	0800 302 259
Kymenlaakso	0800 302 333
Lappi	0800 302 240
Pirkanmaa	0800 98 811
Pohjanmaa	0800 99 000
Pohjois-Karjala	0800 302 255
Pohjois-Savo	0800 302 250
Päijät-Häme	0800 94 220
Satakunta	0800 120 001
Uusimaa	0800 96 130 (suomi) 0800 96 140 (ruotsi)
Varsinais-Suomi	0800 130 001 (suomi) 0800 130 002 (ruotsi)